

ပုဒ္ဒါလုံကျ ဘောဂဗေဒ

ကျော်ဝင်း

BUDDHIST
ECONOMICS
P.A. PAYUTTO

ဒုတိယအကြိမ် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခြင်းအတွက် စာရေးသူ၏ အမှာ

မိတ်ဆွေကြီး ကိုလွင်ဦးက ၂၀၀၇ ခုနှစ်က ထုတ်ဝေခဲ့သော "ဗုဒ္ဓ
အလိုကျ ဘောဂဗေ" စာအုပ်လေးကို ပြန်ထုတ်ဝေချင်သည် ဟု
ဆိုလာသောအခါ ကျွန်တော့်မှာ အားမတက်လှပါ။ "စဉ်းစားပါဦးဗျာ"
ဟူ၍ သာခပ်အင်အင် အဖြေပေးခဲ့သည် ။ အကြောင်းနှစ်ခုကြောင့်
ဖြစ်ပါသည် ။

ပထမအကြောင်းမှာ ထုတ်ဝေရေးအလုပ် စတင်ကာကစ
ကိုလွင်ဦးကို သေချာပေါက် ပေါက်မည့်စာအုပ်တွေကိုသာ
ရွေးစေချင်သောကြောင့်ဖြစ်သည် ။ ယခုစာအုပ်က မသေချာ။
ကျွန်တော့်အထင် မပေါက်ဖို့ ကများ နိုင်သည် ။ ယခုလက်ရှိကာလမှာ
နိုင်ငံရေးလင်းပွင့်ခါစ ဖြစ်လေရာ "နိုင်ငံရေး"မှ ဈေးကွက်ဝင် လိမ့်မည်
ထင်သည် ။ သူရွေးလိုက်သည့်စာအုပ်က ဘာသာရေးနှင့် ဘောဂဗေဒ။
တကယ့်အလေးကြီးနှစ်ခု။ ဒုတိယအကြောင်းမှာ
ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်က ပြန်စဉ်းစားလိုသောကြောင့် ဖြစ်သည် ။
"လွန်ခဲ့တဲ့ ခြောက်နှစ်လောက်က စာအုပ် ဒီနေ့ခေတ်
အပြောင်းအလဲတွေနှင့် အံဝင်ခွင်ကျမှ ဖြစ်ပါမလား" ပေါ့။

ဒါကြောင့်

သူရေးခိုင်းသော

ဒုတိယအကြိမ်ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခြင်းအတွက် အမှာစာကို တော်တော်နှင့်
မရေးဖြစ်။ သူ့ဘက်က အဆင်သင့်ဖြစ်နေပြီ။ ကြာတော့
အားနာလာသည် ။ ဒီနေ့တော့ တမင်အချိန်ပေးပြီး စာအုပ်လေးကို
ပြန်ဖတ်ရသည် ။ ယခင် ယခု အရပ်ရပ်အခြေအနေကို မျဉ်းပြိုင်ဆွဲ
ကြည့်ရသည် ။ ကျွန်တော့်သံသယကို ကျော်နိုင်လိုက်ပါပြီ။
ဒါကြောင့်လည်း ယခု အမှာစာကို ရေးလိုက်သည် ။

(၂)

မူရင်းစာအုပ် Buddhist Economics ကို စဖတ်ဖူးသည် မှာ
၂၀၀၂ခုနှစ် အမေရိကန်ကော်ပိုရိတ် အရှုပ်တော်ပုံ
အရှိန်တက်နေစဉ်ကာလ။ ကျွန်တော် ခိုက်သွားသည် ။ ၂၀၀၈-၀၉
ဂရိတ်ရီဆက်ရှင်း ခေါ် ကမ္ဘာလုံးချီ အကျပ်အတည်းကြီး အကြိုကာလ
ရောက်တော့ တစ်ခုပဲတရ ဘာသာပြန်ဖြစ်သည် ။ ဒီလို စာအုပ် မျိုး
ရှိသင့်သည် ဟု ဆင်ခြင်မိသောကြောင့်ဖြစ်ပါသည် ။

အယူအဆ တစ်ခု၊ စနစ်တစ်ရပ်၊ အဆင်ပြေအောင်မြင်နေလျှင်
ဘာမှ ပြောစရာမရှိပါ။ ပြဿနာတွေ့ လာပြီ၊ အကျပ်ဆိုက်
လာပြီဆိုလျှင်မူ စိစစ်ကြ၊ သုံးသပ်ကြ၊ ဝေဖန်ကြရသည် မှာ
ဓမ္မတာပင်ဖြစ်သည် ။ အဆိုပါဝေဖန်သုံးသပ် စိစစ်မှုများ အရ
ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ်တွင် မနည်းလှသော အားနည်းချက်များ
ရှိသည် ဟု ဆိုပါသည် ။ အမြတ်ကို ပဓာနထားလွန်း၍ ကျင့်ဝတ်ဘက်မှ
လစ်ဟာခြင်း၊ ရုပ်ဝတ္ထုမက်လုံးကို ဦးစားပေးလွန်းခြင်း၊
သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုများ

(ခေတ်စကားနှင့် ဆိုရလျှင် EIA နှင့် SIA)တို့ ကို လုံလောက်စွာ အလေးမထားခြင်း စသည် တို့ ဖြစ်သည် ။ အဆိုပါ အားနည်းချက်များကို ဗုဒ္ဓဓမ္မက ဖြည့်ပေးနိုင်စရာရှိသည် ဟု ကျမ်းရှင်ဆရာတော်က အဆိုပြုပါသည် ။

နိုင်ငံတကာတွင် လည်း ရုပ်အစွဲကိုကျော်ကြည့်လာသည် များ ဘာသာရေးဖက်တာကို အရေးတကြီးထည့်သွင်း စဉ်းစားလာကြသည် များ ရှိနေသည် ။ အထူးသဖြင့် ၂၁ ရာစုဆန်းခါစတွင် ဖြစ်သည် ။ စီးပွားရေးတွင် ထိသာမက နိုင်ငံရေးတွင် ပါလည်း ကျန်နည်းနှင်နှင်သာ ဖြစ်သည် ။ သို့ဖြင့် ဈေးကွက်စီးပွားရေး စနစ်မှာ ရော၊ လစ်ဘရယ် ဒီမိုကရေစီတွင် ပါ ယခင်က မရှိခဲ့သော ဖက်တာသစ်များ တိုးပွား လာလေတော့သည် ။ ကျင့်ဝတ်ဖက်တာ၊ စိတ်ဝိညာဉ်ဖက်တာ၊ ဆိုရလျှင် ဘာသာရေးဖက်တာ။ စဉ်းစားမိရင်း "ဗုဒ္ဓအလိုကျ ဘောဂဗေဒ"နှင့် မရှေးမနှောင်း ဆိုသလို ရေးဖြစ်ခဲ့သော "စာ"တွေကို ပြန်ဖတ်ဖြစ်သည် ။ ယခု တစ်ကြိမ် ထုတ်ဝေရာတွင် ပြန်ရှာရသမျှ "စာ"များကိုလည်း နောက်ဆက်တွဲအဖြစ် ထပ်မံဖော်ပြလိုက်သည် ။ ဆက်စပ်စဉ်းစားနိုင်ကြဖို့ ဖြစ်သည် ။

(၃)

ယခုအခါ ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံမှာ ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံရေးစနစ်နှင့် ဈေးကွက် စီးပွားရေးစနစ်ဘက်သို့ ဦးတည်လာခဲ့ပြီ ဖြစ်ပါသည် ။ "ဒီမိုကရေစီစနစ်မှာ ပြီးပြည့်စုံသည် တော့ မဟုတ်။ အခြားစနစ်များက

သူ့ထက်ဆိုးသောကြောင့်သာ သုံးနေရခြင်းဖြစ်သည် "ဟု ချာချီကြီးက ပြောဖူးသည် ။ ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ်နှင့် ပတ်သက်လျှင်လည်း ဤသဘောဆန်ဆန်မျိုး ဂျန်မေနတ်ကိန်း(စ်)က မှတ်ချက်ပြုဖူးသည် ။

ချာချီနှင့် ကိန်းတို့ ၏ ကောက်ချက်များကို ယခုအခါ ပညာရှင်အများက သိမှတ်လက်ခံလာကြပါပြီ။ သို့နှင့်အမျှ ဘာသာရေး၏ အခန်းကဏ္ဍကို ရှေ့တန်းတင် စဉ်းစားလာကြရသည် ။ အထူးသဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာမှာ ပညာရပ်ဝန်း၏ အာရုံစိုက်ရာ ဖြစ်လာသည် ။ သို့အတွက် "ဗုဒ္ဓအလိုကျ ဘောဂဗေဒ"ရော၊ နောက်ဆက်တွဲ "စာ"များ သည် ပါ ခေတ်နှင့်အံ့မချော်သေး။ပို၍ ပင် စရွေးကိုက်လာသည် ဟု သဘောရပါသည် ။ ခုမှ ပဲ ကိုလွင်ဦး၏ အဆိုပြုချက်ကို အားတက်သရော ဖြစ်လာရတော့သည် ။

သို့နှင့်တိုင် ကျွန်တော်မှာ စာရေးသူသက်သက်သာ ဖြစ်ရာ ဈေးကွက်ကိုတော့ မဖတ်တတ်။ မိတ်ဆွေများ အတွက် စိုးရိမ်စိတ်တော့ ရှိသေးသည် ။ မမြတ်လျှင်သော်မှ မရှုံးပါစေနှင့်ဟု ဆုတောင်းပေးလိုက် ပါသည် ။

ကျော်ဝင်း

၂၆-၁၂-၂၀၁၂